

ketma-ketligi sifatida emas, balki sabab-oqibat munosabatlari asosida yoritishga harakat qildilar. Ularning asarlarida tarixiy haqiqatga intilish, voqealarni keng qamrovda tahlil qilish va shaxs omiliga e'tibor qaratish kabi yangi yondashuvlar shakllandi. Shuningdek, bu davr tarixshunosligida siyosiy hokimiyat, saroy muhitining ta'siri sezilarli bo'lsa-da, ilmiylik unsurlari ham kuchaya boshladi. Tarixchilar davlat boshqaruvi, diplomatiya, ijtimoiy qatlamlar va madaniy hayotni o'zaro bog'liq holda tasvirlashga intildilar. Bu esa tarixni kompleks o'rganish tamoyillarining yuzaga kelganini ko'rsatadi. Umuman olganda, ushbu davr tarixshunosligi keyingi asrlar ilmiy tafakkuriga mustahkam poydevor yaratdi. Bugungi zamonaviy tarix fani uchun ham XI–XIII asrlar merosi nazariy va amaliy jihatdan katta ahamiyatga ega bo'lib, u milliy tarixshunoslikni yanada chuqurroq rivojlantirishda muhim ilmiy manba bo'lib qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Saidqulov T. O'rta Osiyo xalqlari tarixining tarixshunosligidan lavhalar. – T.: O'qituvchi, 1993. – 120 b.
2. Абул-Фазл Байхакий. История Маъсуда (1030–1041) / пер. с перс. В. Арендса. – 2-е изд. – М., 1996. – 350 с.
3. Axmedov B. O'zbekistonning atoqli tarixshunos olimlari. – T.: Cho'lpon, 2003. – 160 b.
4. Azamat Ziyo. O'zbek davlatchiligi tarixi. – T.: Sharq, 2000. – 320 b.
5. Sagdullaev A., Aminov B., Mavlonov O'., Norqulov N. O'zbekiston tarixi: davlat va jamiyat taraqqiyoti. I qism. – T.: Akademiya, 2000. – 280 b.
6. Bo'ribov Ahmedov. Tarixdan saboqlar. – T., 1994. – 450 b.
7. Yusuf Xos Hojib. Qutadg'u bilig. – T., 1990. – 200 b

Rasulova Dildora Atayarovna, Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat instituti, tadqiqotchisi E-mail: dildorarslv@gmail.com

---

PARALLEL KORPUSDA MOLIYAVIY-IQTISODIY ATAMALARNING STRUKTUR-SEMANTIK VA TARJIMA XUSUSIYATLARI

<https://zenodo.org/records/19907026>

Annotatsiya. Mazkur maqolada o'zbekcha–inglizcha va inglizcha–o'zbekcha parallel korpus materiallari asosida moliyaviy-iqtisodiy atamalarning struktur-semantik va tarjima xususiyatlari tadqiq etiladi. Tadqiqot jarayonida moliyaviy-iqtisodiy terminlarning tuzilish modellari, semantik muvofiqligi hamda tarjima jarayonida yuzaga keladigan transformatsiyalar aniqlangan. Parallel matnlar tahlili kalkalash, to'g'ridan-to'g'ri o'zlashma, tavsifiy tarjima va funksional ekvivalentlik kabi tarjima strategiyalari ustunligini ko'rsatdi.

Tadqiqot natijalari tarjimashunoslik, terminologiya va iqtisodiy diskurs tahlili sohalarida ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Kalit soʻzlar: parallel korpus, moliyaviy-iqtisodiy atamalar, struktur-semantik tahlil, tarjima transformatsiyalari, terminologiya.

THE STRUCTURAL-SEMANTIC AND TRANSLATION FEATURES OF FINANCIAL AND ECONOMIC TERMS IN A PARALLEL CORPUS

Annotation. This article investigates the structural-semantic and translation features of financial and economic terminology based on Uzbek–English and English–Uzbek parallel corpora. The study analyzes structural models of financial-economic terms, their semantic equivalence, and translation transformations observed in parallel texts. The analysis reveals that translation strategies such as calque, direct borrowing, descriptive translation, and functional equivalence are widely used. The findings highlight the effectiveness of a corpus-based approach in ensuring terminological accuracy and consistency in the translation of economic texts. The results are relevant to translation studies, terminology research, and economic discourse analysis.

Keywords: parallel corpus, financial and economic terminology, structural-semantic analysis, translation strategies, terminology.

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧЕСКИЕ И ПЕРЕВОДЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ В ПАРАЛЛЕЛЬНОМ КОРПУСЕ

Аннотация. В данной статье на материале узбекско-английских и англо-узбекских параллельных корпусов рассматриваются структурно-семантические и переводческие особенности финансово-экономической терминологии. В ходе исследования анализируются структурные модели экономических терминов, их семантическое соответствие, а также переводческие трансформации, выявленные в параллельных текстах. Установлено, что в переводе широко используются такие стратегии, как калькирование, прямое заимствование, описательный перевод и функциональная эквивалентность. Результаты исследования подтверждают эффективность корпусного подхода в обеспечении точности и единообразия перевода экономической терминологии.

Ключевые слова: параллельный корпус, финансово-экономическая терминология, структурно-семантический анализ, переводческие стратегии, терминология.

Kirish. Bugungi globallashuv jarayonida iqtisodiy va moliyaviy munosabatlarning jadal rivojlanishi, xalqaro hamkorlikning kengayishi hamda axborot almashinuvi hajmining ortib borishi turli tillar oʻrtasida sifatli va aniq tarjimaga boʻlgan ehtiyojni kuchaytirmoqda. Ayniqsa, moliyaviy-iqtisodiy matnlarning tarjimasi yuqori darajadagi aniqlik, terminologik izchillik va semantik moslikni talab etadi. Shu jihatdan, parallel korpuslar asosida iqtisodiy terminlarning struktur-semantik va tarjima xususiyatlarini oʻrganish dolzarb ilmiy muammo sifatida namoyon boʻlmoqda. Parallel korpuslar ikki yoki undan ortiq tillardagi mazmunan

mos matnlar majmuasi bo'lib, ular tarjima jarayonini tahlil qilish, terminlarning ekvivalentlik darajasini aniqlash hamda tarjima strategiyalarini o'rganishda muhim manba hisoblanadi. O'zbek va ingliz tillari o'rtasidagi moliyaviy-iqtisodiy parallel matnlar tahlili ushbu sohada terminlarning tuzilishi, ma'no o'zgarishlari va funksional xususiyatlarini chuqurroq anglash imkonini beradi. Moliyaviy-iqtisodiy atamalar o'ziga xos strukturaviy murakkablikka ega bo'lib, ular sodda, qo'shma, qisqartma va ko'p komponentli birliklar shaklida namoyon bo'ladi. Ushbu terminlar ko'pincha ingliz tilidan o'zbek tiliga o'zlashgan bo'lib, tarjima jarayonida transliteratsiya, kalkalash, semantik moslashtirish yoki izohli tarjima kabi turli usullar qo'llaniladi. Biroq, bu jarayonda terminning asl semantik yuklamasi to'liq saqlanmasligi yoki ma'no siljishi holatlari ham uchray turadi.

So'nggi yillarda korpus lingvistikasi tarjimashunoslik bilan integratsiyalashgan holda rivojlanib, ilmiy tadqiqotlarda samarali metodologik asosga aylandi. Parallel korpuslardan foydalanish tarjima jarayonini empirik materiallar asosida o'rganish, statistik tahlil qilish va obyektiv xulosalar chiqarish imkonini beradi. Shunga qaramay, o'zbekcha–inglizcha va inglizcha–o'zbekcha moliyaviy-iqtisodiy parallel korpuslar asosida struktur-semantik tahlil masalalari yetarli darajada o'rganilmagan. Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundaki, unda moliyaviy-iqtisodiy atamalarning parallel korpuslardagi qo'llanishi, ularning strukturaviy turlari, semantik moslik darajasi hamda tarjimada yuzaga keladigan muammolar kompleks tarzda tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari iqtisodiy tarjima amaliyoti, terminologiya, tarjimashunoslik va korpus lingvistikasi sohalarida ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotning maqsadi — o'zbekcha–inglizcha va inglizcha–o'zbekcha parallel matnlar asosida moliyaviy-iqtisodiy atamalarning struktur-semantik xususiyatlari hamda tarjima usullarini aniqlash va tahlil qilishdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi: moliyaviy-iqtisodiy terminlarni parallel korpuslardan tanlab olish; ularning strukturaviy tasnifini ishlab chiqish; semantik ekvivalentlik darajasini aniqlash; tarjimada qo'llaniladigan asosiy strategiyalarni tahlil qilish. Mazkur tadqiqotda o'zbekcha–inglizcha va inglizcha–o'zbekcha parallel matnlar asosida moliyaviy-iqtisodiy atamalarning struktur-semantik va tarjima xususiyatlarini aniqlash maqsadida turli manbalardan olingan lingvistik materiallardan foydalanildi. Tadqiqot materiali sifatida rasmiy iqtisodiy hujjatlar, moliyaviy hisobotlar, xalqaro tashkilotlar tomonidan e'lon qilingan normativ hujjatlar, iqtisodiy maqolalar hamda ularning tarjima variantlari tanlab olindi.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Asosiy manbalar qatoriga Jahon banki (World Bank), Xalqaro valyuta jamg'armasi (IMF), Birlashgan Millatlar Tashkiloti (UN), Osiyo taraqqiyot banki (ADB) hujjatlari, shuningdek, iqtisodiy va moliyaviy mazmundagi ilmiy maqolalar hamda ularning rasmiy tarjimalari kiritildi. Ushbu materiallar moliyaviy-iqtisodiy terminlarning real nutqdagi qo'llanilishi va tarjima amaliyotini yoritib berishi bilan ahamiyatlidir. Tadqiqot doirasida tuzilgan parallel korpus taxminan bir xil hajmdagi o'zbek va ingliz tillaridagi matnlardan iborat bo'lib, ular mazmun jihatdan o'zaro mos keladi. Parallel matnlar tanlashda ularning terminologik boyligi, tarjimaning rasmiyligi va ishonchligi asosiy mezon sifatida belgilandi. Natijada, tadqiqot uchun 300 dan ortiq

moliyaviy-iqtisodiy atamalar ajratib olindi.

Ajratib olingan terminlar strukturaviy jihatdan sodda terminlar (income, tax, budget), qo'shma terminlar (gross domestic product, fiscal policy), ko'p komponentli terminlar (foreign direct investment inflow, balance of payments deficit) hamda qisqartmalar (GDP, IMF, VAT) kabi guruhlarga ajratildi. Ushbu tasnif terminlarning tuzilish xususiyatlarini aniqlash va tarjima jarayonida yuzaga keladigan muammolarni tahlil qilish imkonini berdi. Parallel korpusdagi materiallar asosida terminlarning o'zbek va ingliz tillaridagi semantik mosligi, ma'no kengayishi yoki torayishi, shuningdek, tarjima jarayonida yuzaga keladigan leksik va semantik siljishlar aniqlandi. Ayrim hollarda ingliz tilidagi terminlarning o'zbek tilida to'liq ekvivalentga ega emasligi kuzatilib, izohli tarjima yoki funksional moslashtirish usullari qo'llanilganligi qayd etildi. Shuningdek, tadqiqot materiallari tarkibiga maxsus iqtisodiy lug'atlar, terminologik qo'llanmalar va elektron korpuslar ham kiritildi. Jumladan, ingliz tilidagi iqtisodiy terminlar lug'atlari hamda o'zbek tilidagi rasmiy terminologik manbalar terminlarning normativ qo'llanilishini tekshirishda yordamchi material sifatida foydalanildi. Bu esa tadqiqot natijalarining ishonchligini ta'minlashga xizmat qildi.

Umuman olganda, tanlangan materiallar majmuasi moliyaviy-iqtisodiy atamalarning parallel korpusdagi strukturaviy va semantik xususiyatlarini tizimli ravishda tahlil qilish hamda tarjima jarayonidagi asosiy qonuniyatlarni aniqlash imkonini berdi.

Tahlil va natijalar. Mazkur tadqiqotda moliyaviy-iqtisodiy atamalarning struktur-semantik va tarjima xususiyatlarini aniqlash maqsadida kompleks ilmiy metodlardan foydalanildi. Tadqiqot metodologiyasi zamonaviy tilshunoslik, tarjimashunoslik va korpus lingvistikasi yondashuvlariga asoslangan bo'lib, tahlil jarayonida nazariy va empirik usullar uyg'unlashgan holda qo'llanildi. Avvalo, parallel korpusni shakllantirish metodidan foydalanildi. Ushbu metod asosida o'zbekcha–inglizcha va inglizcha–o'zbekcha mazmunan mos iqtisodiy va moliyaviy matnlar tanlab olinib, ularning terminologik birliklari aniqlashtirildi. Parallel korpusdagi matnlar bir-biri bilan segmentatsiya qilinib, terminlarning tarjima variantlari o'zaro solishtirish uchun moslashtirildi. Tadqiqot jarayonida **strukturaviy tahlil metodi** asosiy metodlardan biri sifatida qo'llanildi. Ushbu metod yordamida moliyaviy-iqtisodiy atamalarning tuzilish xususiyatlari o'rganildi va ular sodda, qo'shma, ko'p komponentli hamda qisqartma terminlar kabi guruhlarga ajratildi. Strukturaviy tahlil terminlarning morfologik va sintaktik xususiyatlarini aniqlash imkonini berdi. Shuningdek, **semantik tahlil metodi** orqali terminlarning ma'no doirasi, semantik yuklamasi hamda ikki tildagi ekvivalentlik darajasi aniqlandi. Ushbu metod yordamida terminlarning to'liq ekvivalent, qisman ekvivalent va ekvivalentsiz holatlari ajratib ko'rsatildi. Natijada, tarjima jarayonida yuzaga keladigan semantik siljishlar va ma'no o'zgarishlari tahlil qilindi. Tadqiqotda **qiyosiy-tarjimaviy tahlil metodi** muhim o'rin tutdi. Bu metod asosida ingliz tilidagi moliyaviy-iqtisodiy atamalar va ularning o'zbek tilidagi tarjima variantlari qiyoslab o'rganildi. Qiyosiy tahlil orqali tarjimada qo'llaniladigan asosiy strategiyalar, jumladan, kalkalash, transliteratsiya, funksional moslashtirish, izohli tarjima va terminologik almashtirish holatlari aniqlandi. Bundan tashqari, **korpus-statistik tahlil metodi** qo'llanilib, terminlarning parallel matnlardagi qo'llanish chastotasi va kontekstual xususiyatlari o'rganildi. Statistik ma'lumotlar terminlarning real nutqdagi faolligi va tarjima barqarorligini

aniqlashga xizmat qildi. Ushbu metod tadqiqot natijalarining obyektivligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etdi. Yordamchi metod sifatida **deskriptiv (tasviriy) metod**dan ham foydalanildi. Bu metod orqali aniqlangan faktlar tizimlashtirilib, ilmiy tavsif berildi hamda umumlashtirilgan xulosalar chiqarildi. Shuningdek, terminologik lug'atlar va normativ manbalar bilan solishtirish orqali tarjima variantlarining me'yoriyligi tekshirildi. Umuman olganda, tanlangan metodlar majmuasi moliyaviy-iqtisodiy atamalarning parallel korpusdagi strukturaviy va semantik xususiyatlarini chuqur va tizimli tahlil qilish, shuningdek, tarjima jarayonidagi asosiy qonuniyatlarni aniqlash imkonini berdi.

Parallel korpus asosida olib borilgan tadqiqot natijalari moliyaviy-iqtisodiy atamalarning strukturaviy va semantik jihatdan turlicha xususiyatlarga ega ekanligini ko'rsatdi. O'zbekcha–inglizcha va inglizcha–o'zbekcha parallel matnlar tahlili natijasida 300 dan ortiq moliyaviy-iqtisodiy terminlar aniqlanib, ular strukturaviy va semantik belgilariga ko'ra tizimlashtirildi. Strukturaviy tahlil natijalariga ko'ra, ingliz tilidagi moliyaviy-iqtisodiy terminlarning katta qismi ko'p komponentli birliklar shaklida ifodalanganligi aniqlandi. Masalan, *foreign direct investment, balance of payments deficit, monetary policy tools* kabi terminlar o'zbek tiliga tarjima jarayonida asosan kalkalash yoki izohli tarjima orqali berilgan. O'zbek tilida esa iqtisodiy terminlarning muayyan qismi sodda yoki ikki komponentli birliklar shaklida qo'llanilishi kuzatildi. Qisqartma terminlar (GDP, IMF, VAT, WTO) parallel korpusda faol qo'llanilgan bo'lib, ularning tarjimasida asosan transliteratsiya va izohli tarjima usullari uyg'un holda qo'llangan. Masalan, *GDP* termini o'zbek tilida *YAIM (yalpi ichki mahsulot)* shaklida normallashtirilgan holda qo'llanilishi aniqlangan. Bu holat terminologik moslashuv jarayonining muhim ko'rinishlaridan biri hisoblanadi. Semantik tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, terminlarning ma'no mosligi darajasi har doim ham to'liq ekvivalentlikni ta'minlamaydi. Ayrim terminlar o'zbek tilida qisman ekvivalent orqali ifodalanib, ularning semantik doirasi kengaygan yoki toraygan holatlar qayd etildi. Masalan, ingliz tilidagi *fiscal policy* termini o'zbek tilida *fiskal siyosat* yoki *byudjet-soliq siyosati* shaklida tarjima qilinib, kontekstga qarab turli semantik yuklama kasb etgan. Parallel korpus asosida o'tkazilgan statistik tahlil natijalariga ko'ra, terminlarning tarjimada barqarorlik darajasi ham bir xil emasligi aniqlandi. Ba'zi terminlar doimiy va normativ tarjima variantiga ega bo'lsa, ayrim terminlar bir necha variantda tarjima qilingan. Bu holat tarjima jarayonida yagona terminologik standartga ehtiyoj mavjudligini ko'rsatadi. Olingan natijalarga ko'ra, moliyaviy-iqtisodiy atamalarning parallel korpusdagi tahlili tarjima jarayonining murakkab va ko'p qatlamli ekanligini yaqqol namoyon etadi. Ayniqsa, ingliz tilidagi ko'p komponentli terminlarning o'zbek tiliga tarjimasida strukturaviy moslikni saqlash muammosi dolzarb bo'lib qolmoqda.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kalkalash usuli ko'plab hollarda terminning asosiy semantik yadrosini saqlash imkonini bersa-da, ayrim vaziyatlarda terminning funksional ma'nosi to'liq ochilmaydi. Shu sababli, izohli tarjima yoki funksional moslashtirish usullarining qo'llanilishi zarurati yuzaga keladi. Bu esa tarjimoning nafaqat til bilimiga, balki iqtisodiy tushunchalarni chuqur anglashiga ham bog'liqdir. Qisqartma terminlar tahlillariga ko'ra ularning tarjimasida milliy terminologik tizimning shakllanish darajasi muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbek tilida ayrim qisqartmalarning normativ

ekvivalentlari mavjud bo'lsa-da, ayrim hollarda inglizcha shaklning saqlanib qolishi kuzatiladi. Bu holat terminologik unifikatsiya masalasining dolzarbligini yana bir bor tasdiqlaydi. Semantik siljishlar asosan ekvivalentsiz yoki qisman ekvivalent terminlar tarjimasida yuzaga keladi. Bunday holatlarda tarjimon tomonidan kontekstual tahlil va funksional yondashuv qo'llanilishi muhim hisoblanadi. Parallel korpus materiallari esa bu jarayonni empirik asosda o'rganish imkonini berib, tarjimashunoslik tadqiqotlarining ilmiy ishonchligini oshiradi. Mazkur tadqiqot natijalari korpus lingvistikasi va tarjimashunoslikning integratsiyasi moliyaviy-iqtisodiy terminologiyani o'rganishda samarali metodologik yondashuv ekanligini ko'rsatdi. Parallel korpus asosidagi tahlil nafaqat terminlarning tarjima variantlarini aniqlash, balki ularning real nutqdagi funksional xususiyatlarini ham ochib berishga xizmat qiladi.

Tadqiqot parametri	Ingliz tilidagi terminlarning xususiyati	O'zbek tilidagi terminlarning xususiyati	Tarjima usullari	Misollar
Strukturaviy tahlil	Ko'p komponentli, murakkab birliklar ko'p uchraydi	Sodda yoki ikki komponentli birliklar ko'p uchraydi	Kalkalash, izohli tarjima, funksional moslashtirish	<i>foreign direct investment</i> → to'g'ri xorijiy investitsiya
Semantik tahlil	To'liq, qisman yoki ekvivalentsiz bo'lishi mumkin	Ma'no kengayishi/to'rayishi holatlari kuzatiladi	Kontekstual va funksional yondashuv	<i>fiscal policy</i> → fiskal siyosat yoki <i>budget-t-soliq siyosati</i>
Qisqartmalar	Keng qo'llaniladi (GDP, IMF, VAT)	Transliteratsiya, izohli tarjima orqali normallashtiriladi	Transliteratsiya va izohli tarjima uyg'unligi	<i>GDP</i> → YAI <i>M</i> (yalpi ichki mahsulot)
Barqarorlik darajasi	Ba'zi terminlar bir necha tarjima variantiga ega	Yagona normativ variantga ehtiyoj kuzatiladi	Standartlashtirish zarurati	<i>monetary policy tools</i> → pul-kredit siyosati vositlari
Funksionallik	Terminologik aniqlik	Funksional ma'noning to'liq ochilishi	Izohli tarjima, funksional moslashtirish	<i>balance of payments deficit</i> → to'lovlar balansini defitsiti

uchun izoh
talab qilinishi
mumkin

1-jadval. O'zbek va ingliz tillarida iqtisodiy terminlar tarjima xususiyatlari tahliliy metodlari.

Parallel korpus asosida olib borilgan ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, moliyaviy-iqtisodiy atamalar o'zbek va ingliz tillarida strukturaviy va semantik jihatdan sezilarli farqlarga ega. Ingliz tilidagi terminlar ko'p komponentli va murakkab tuzilishga ega bo'lsa, o'zbek tilida ular asosan sodda yoki ikki komponentli shakllarda ifodalanadi. Semantik tahlillar shuni aniq qilganki, terminlarning ekvivalentlik darajasi har doim ham to'liq emas, ba'zi atamalarda ma'nolar kengayishi yoki torayishi holatlari yuz beradi. Qisqartma terminlarning tarjimasida milliy normativ ekvivalentlar mavjud bo'lsa-da, inglizcha shakllarning saqlanib qolishi terminologik birlikning hali to'liq shakllanmaganligidan dalolat beradi. Ingliz tilidagi moliyaviy-iqtisodiy terminlar asosan ko'p komponentli va murakkab strukturaga ega bo'lib, ularning o'zbek tiliga tarjimasida kalkalash, transliteratsiya, izohli tarjima va funksional moslashtirish usullari faol qo'llaniladi. O'zbek tilida esa terminlarning ma'lum qismi sodda yoki ikki komponentli shakllarda normallashtirilganligi kuzatildi. Bu holat ikki til terminologik tizimlari o'rtasidagi strukturaviy tafovutlar mavjudligini tasdiqlaydi. Semantik tahlil natijalari terminlarning to'liq ekvivalent, qisman ekvivalent va ekvivalentsiz turlarga ajralishini ko'rsatdi. Ayrim terminlarning tarjimasida ma'no torayishi yoki kengayishi holatlari aniqlanib, bu tarjimonning kontekstual va funksional yondashuvga ehtiyojini oshiradi. Parallel korpuslar bunday semantik siljishlarni aniqlash va ilmiy asosda tahlil qilishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Qisqartma terminlar tahlili milliy terminologik tizimni shakllantirish va standartlashtirish masalalarining dolzarbligini ko'rsatdi. Ayrim qisqartmalar o'zbek tilida normativ ekvivalentga ega bo'lsa-da, ayrim hollarda inglizcha shaklning saqlanib qolishi terminologik birliklarning yagona me'yor asosida qo'llanilmasligidan dalolat beradi.

Xulosa qilib aytganda, parallel korpuslar terminlarning tarjima jarayonidagi murakkabliklarni aniqlash, ularning nutqdagi funksional xususiyatlarini ochish va ilmiy tahlil qilishda samarali vosita ekanligi isbotlandi. Mazkur tadqiqot o'zbekcha–inglizcha va inglizcha–o'zbekcha parallel korpuslar asosida moliyaviy-iqtisodiy atamalarning struktur-semantik va tarjima xususiyatlarini o'rganishga bag'ishlandi. Tadqiqot jarayonida parallel matnlar tahlili moliyaviy-iqtisodiy terminologiyani murakkab va ko'p qatlamli tizim ekanligini ko'rsatdi hamda tarjima jarayonida yuzaga keladigan muammolarni aniqlash imkonini berdi. Parallel korpus asosida olib borilgan ushbu tadqiqot moliyaviy-iqtisodiy terminologiyani o'rganishda korpus lingvistikasi va tarjimashunoslik integratsiyasining samaradorligini tasdiqladi. Tadqiqot natijalari iqtisodiy matnlar tarjimasini, terminologiya, tarjimashunoslik hamda lingvistik tadqiqotlar uchun ilmiy va amaliy ahamiyatga ega bo'lib, kelgusida o'zbek tilining iqtisodiy terminologiyasini boyitish va standartlashtirishga xizmat qilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Baker M. *In Other Words: A Coursebook on Translation*. — London: Routledge, 2018.
2. Bell R. *Translation and Translating: Theory and Practice*. — London: Longman, 1991.
3. Bowker L. *Computer-Aided Translation Technology*. — Ottawa: University of Ottawa Press, 2002.
4. Granger S. *Corpus-Based Approaches to Translation Studies*. — Amsterdam: Benjamins, 2003.
5. Kennedy G. *An Introduction to Corpus Linguistics*. — London: Longman, 1998.
6. Sinclair J. *Corpus, Concordance, Collocation*. — Oxford: OUP, 1991.
7. Toury G. *Descriptive Translation Studies and Beyond*. — Amsterdam: Benjamins, 2012.
8. Trask R.L. *Language and Linguistics*. — London: Routledge, 2007.
9. Vinay J.-P., Darbelnet J. *Comparative Stylistics of French and English*. — Amsterdam: Benjamins, 1995.
10. Xolmirzayev A. *Tarjimashunoslik asoslari*. — Toshkent: Fan, 2019.
11. Yo'ldoshev B. *Terminologiya masalalari*. — Toshkent: O'zbekiston, 2017.
12. Abdurahmonov G'. *O'zbek tilining leksikologiyasi*. — Toshkent, 2016.
13. Karimov S. *Iqtisodiy terminlarning lingvistik xususiyatlari*. — Toshkent, 2020.
14. Reformatskiy A. *Vvedeniye v yazykoznaniye*. — Moskva, 2007.
15. IMF. *Glossary of Financial Terms*. — Washington, 2022.
16. World Bank. *Economic Indicators Glossary*. — Washington, 2023.
17. UN. *Terminology Bulletin*. — New York, 2021.
18. ADB. *Financial Terminology Guide*. — Manila, 2022.
19. *O'zbek tilining izohli lug'ati*. — Toshkent, 2021.
20. *English-Uzbek Economic Dictionary*. — Tashkent, 2020.
21. Mamatov A. *Tarjima va termin*. — Toshkent, 2018.